

met handhaving van alle onpartijdigheid, vrijwillige arbeid in geen geval door overmacht kan worden verhinderd.

Art. 10. Het belastingstelsel moet in *dien* geest worden herzien, dat ten volle rekening wordt gehouden met de algemeene en bijzondere draagkracht der bevolking, met name der oeconomisch-zwakkeren, waarbij vooral moet worden aangestuurd op vereenvoudiging van de wijze van aanslag en invordering.

Accijnzen en indirecte belastingen moeten, voorzover zij eerste levensbehoeften raken, tot een minimum worden teruggebracht, terwijl bij de zoo dringend noodige technische herziening van de Tariefwet het beginsel van vrijhandel zooveel mogelijk moet worden gehuldigd.

Art. 11. Vooropstellend, dat het bestaan en de toekomst eener natie bovenal afhangen van het oeconomisch en zedelijk peil, en dit laatste weder van het religieus gehalte der bevolking, is de Bond van oordeel, dat tot behoud van eigen zelfstandigheid ook de nationale weerkracht in ieder opzicht zooveel mogelijk moet worden versterkt. Met het oog daarop moeten, allereerst het besef van nationale eenheid en de zin voor orde en tucht, des noods door wetswijziging, ter dege worden ontwikkeld.

Art. 12. Ten opzichte van de Koloniën is de Bond van oordeel, dat Nederland zijne positie als Koloniale Mogendheid dient te handhaven, waarbij echter als beste beveiliging tegen vreemde inmenging de oeconomische gelijkstelling met het moederland — de opendeur-politiek — dient te worden toegepast. Tevens werke het moederland volijverig mede aan de stoffelijke en geestelijke verheffing van geheel de bevolking van Oost- en West-Indië. In verband daarmee is het van belang de kennis van de Nederlandsche taal onder de inlanders te bevorderen. Verder moet ten volle frekening worden gehouden met het feit, dat — zoowel ter wille van ons gezag als ter wille van Indië zelf — onze meer en meer aan het ineensstortend heidendom ontgroeiende Oost *niet* door een vooral dàar ten eenenmale misplaatste neutraliteit klakkeloos aan den sterk-propageerenden Islam mag worden prijsgegeven. Daarom toone de Regeering, zonder te vervallen in een min of meer opgedrongen kerstening, zeer bepaald haar voorkeur voor den christelijken godsdienst en steune in overeenstemming daarmee de zending onder de inlanders. In zake het opium-vraagstuk verlangt de Bond, dat ten spoedigste een algemeen gebruiksverbod zal worden uitgevaardigd, terwijl onverwijld maatregelen moeten worden getroffen ten einde de inwoners onzer Koloniën te bewaren voor de ellende van het alcoholisme.

Aldus vastgesteld in de Algemeene Vergadering, gehouden te Amsterdam 26 November 1913.

CHRISTEN-DEMOKRATISCHE PARTIJ.

A. P. Staalman te Helder, voorzitter; P. P. Hartendorf te Helder, secretaris.

Beginselverklaring.

De Christen-democraten belijden de opperhoogheid van God Almachtig ook in den Staat en in zijn recht en wenschen zich te onderwerpen aan Zijn volstrekt gezag en aan Zijn alles beheerschenden heiligen wil.

Richtsnoer voor hunne staatkundige gedragslijn is alzoo niet alleen het verstand, de rede, het geweten, maar ook, en in de allereerste plaats, dat wat God in Zijn Woord heeft geopenbaard als Zijn wil ook voor 't volksleven.

Zij eerbiedigen de Overheid als Gods dienaar en vragen rechtmatigen invloed van het volk, in al zijn rangen en standen, op de wetgeving des lands.

Zij verwerpen de klasse-heerschappij, zoowel die eener revolutionaire democratie als die eener revolutionaire aristocratie, en vragen van de Overheid gelijke bescherming der rechten en vrijheden van alle staatsburgers met krachtigen steun voor het zwakke en hulpbehoevende, zoowel op geestelijk als op maatschappelijk terrein.

Eenerzijds erkennende dat de huidige economische grondslagen onzer samenleving hebben geleid tot zeer ernstige critiek, achten zij anderzijds het sociaal-economisch vraagstuk niet tot voldoende rijpheid gekomen en zich thans niet bevoegd in beginsel uitspraak te doen over wijziging van die grondslagen.

In dit verband verklaren zij zich tegen iedere prediking van den klassenstrijd, en tegen klassebevoorrechtiging, verlangen knotting van de macht van een zondig kapitalisme en, waar mogelijk, wegneming van de maatschappelijke oorzaken eener wreede ongelijkheid, mede door verbetering der ontwikkelingsvoorwaarden voor de economisch minder bedeelden.

Overwegende intusschen hoe de ervaring heeft geleerd, dat de algemeene Christelijke belijdenis meer en meer wordt misbruikt om te dekken een on-Christelijke politiek, zoo verlangen de Christen-democraten van hunne kandidaten volledige instemming met hun program van actie en verklaren zij voorts in beginsel, bij voorkeur die staatkundige richting en kandidaten te zullen steunen, welke in de practische politiek het meest aan de eischen van dat program beantwoorden.

Program van Actie.

Kiesrecht. Grondwetswijziging om te kunnen komen tot invoering van kiesrecht voor Gezinshoofden en daarmee gelijkgestelden.

Arbeids-Contract. Contractueele vaststelling van wederzijdsche rechten en verplichtingen van den patroon zoowel als van den arbeider, onder voldoende waarborg tegen willekeur.

Verzekeringen. Verplichte verzekering tegen ziekte, invaliditeit en ouderdom met voorloopig ruimen steun van de Overheid.

Wat de *ziekteverzekering* betreft, met vrijstelling van premiebetaling voor alle gehuwde verzekeringsplichtigen boven 30 jaar met een totaal geschat inkomen beneden f 420 per jaar.

Wat betreft de *Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering*, deze in te voeren, naar regelen bij de Wet vast te stellen, voor alle Nederlanders boven den 16-jarigen leeftijd, die een persoonlijk inkomen geneten, voor zooverre zij niet, in dienst van eenig publiek-rechtelijk lichaam, reeds verzekerd zijn.

De ouderdomsrente uit te keeren op den leeftijd vroegstens van 60 jaar en laatstens op den leeftijd van 65 jaar met verdubbeling van de rente op 65-jarigen leeftijd, tot een maximum van f 6.— per week.

De premien te voldoen tot hoogstens één procent zoowel van het uitgekeerd als van het ontvangen loon, door den patroon en door den arbeider; de ontbrekende fondsen te vinden door heffing van een progressief procent van alle inkomens vanaf f 600.

Gehuwde arbeiders boven 30 jaar, met een totaal geschat inkomen beneden f 420, van premie-betaling vrij te stellen.

Zeevisscherij-verzekering. Verplichte verzekering tegen ongevallen in het visschers-bedrijf, met vrijstelling van premiebetaling van alle personeel, dienende op vaartuigen, die met inbegrip van den voor eigen rekening en risico varenden schipper, visschen met drie man of minder.

Ongevallen-verzekering van het Landbouwbedrijf. De premie-verzekering zóó in te richten, dat de arbeider gewaarborgd is tegen korting op een bij de wet vast te stellen minimum loon.